

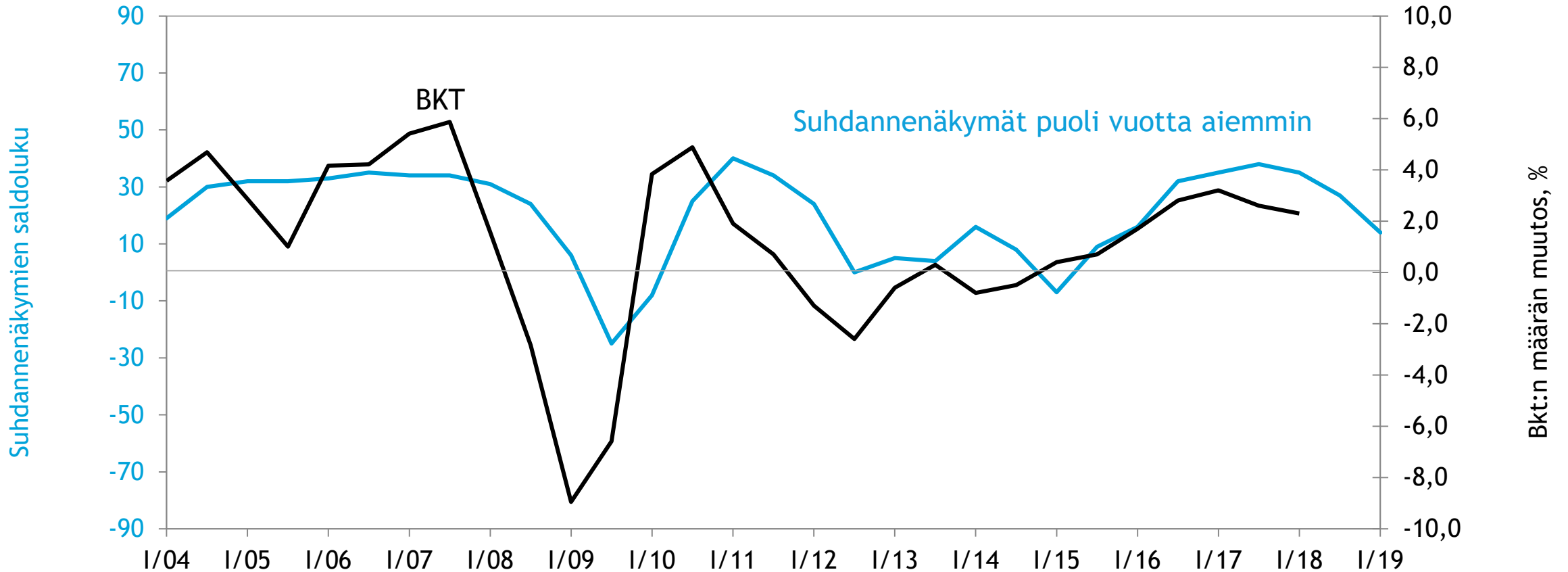

YRITTÄJYYDEN PUOLESTA

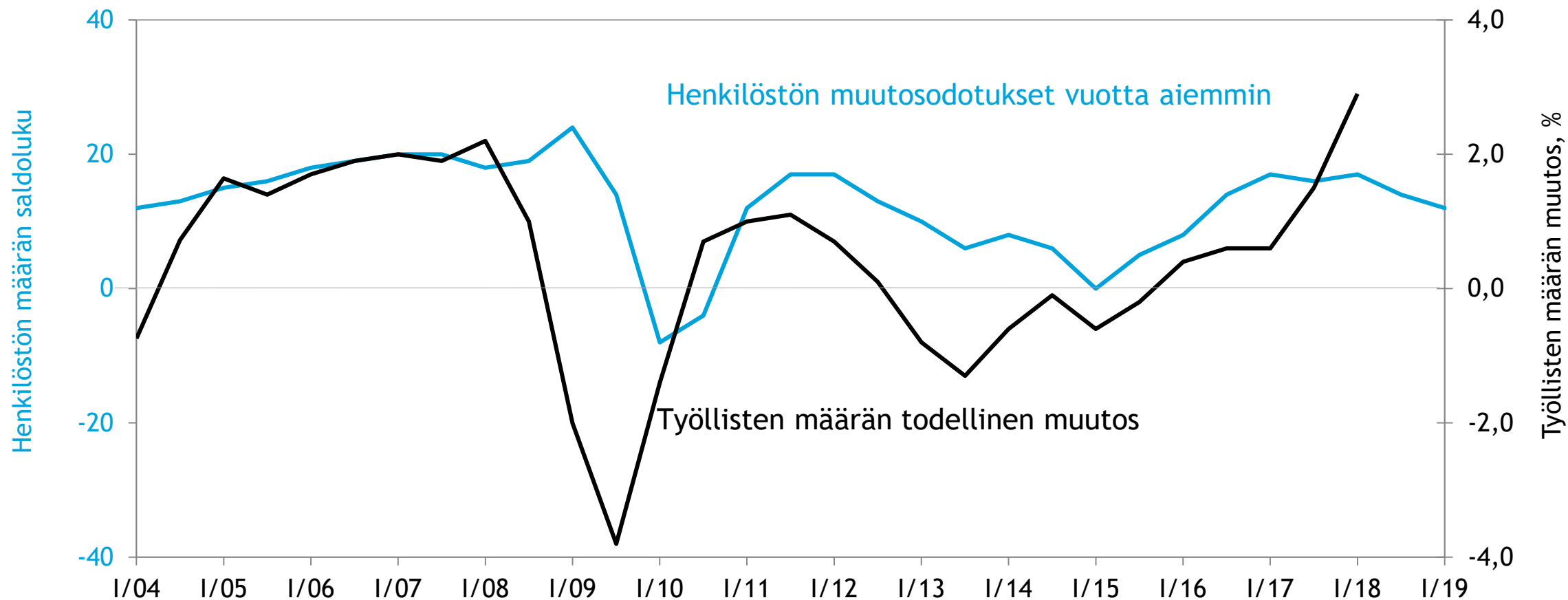
Pk-yritysbarometri, kevät 2019

Pk-yritysbarometrin ennakointikyky

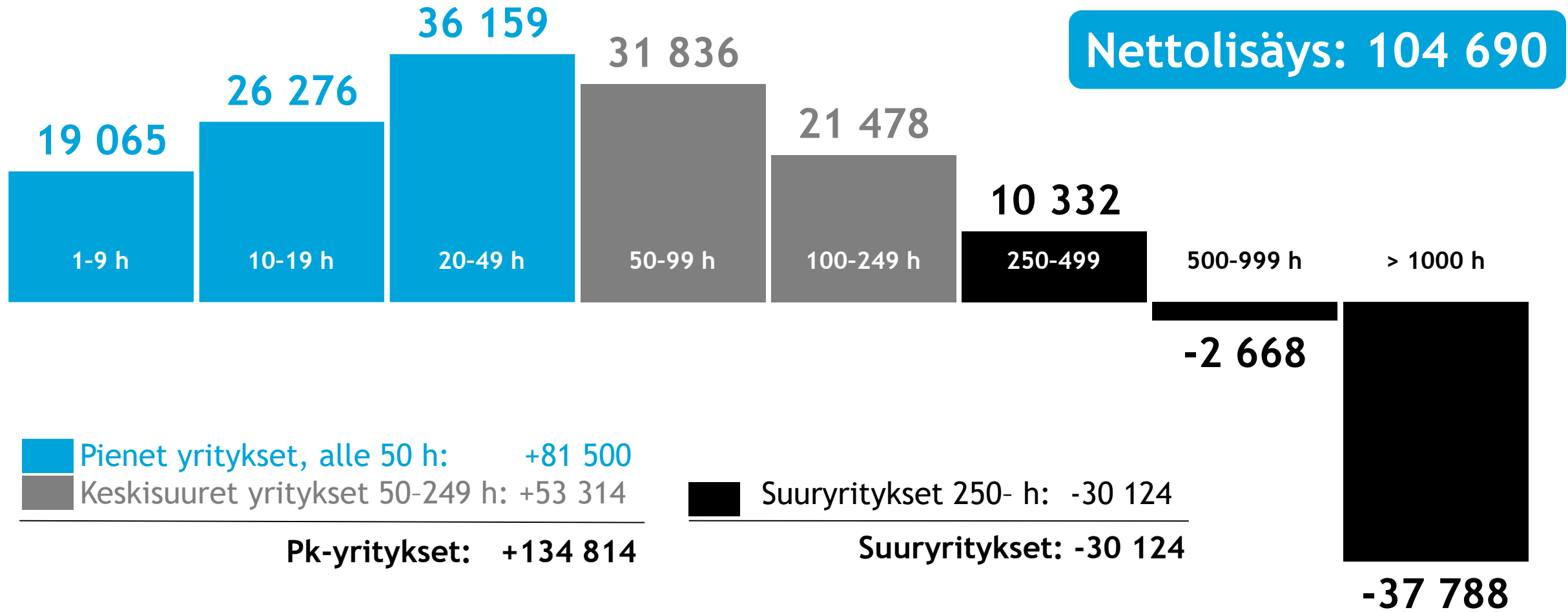
Pk-yritysbarometrin suhdannenäkymät ja BKT:n määrän muutos

Pk-yritysbarometrin odotukset henkilöstömäärästä ja työllisten määrän muutos

Työpaikat syntyvät pk-yrityksiin

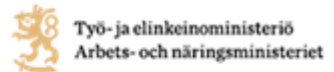

■ Pienet yritykset, alle 50 h: +81 500
■ Keskisuuret yritykset 50-249 h: +53 314

■ Suuryritykset 250- h: -30 124

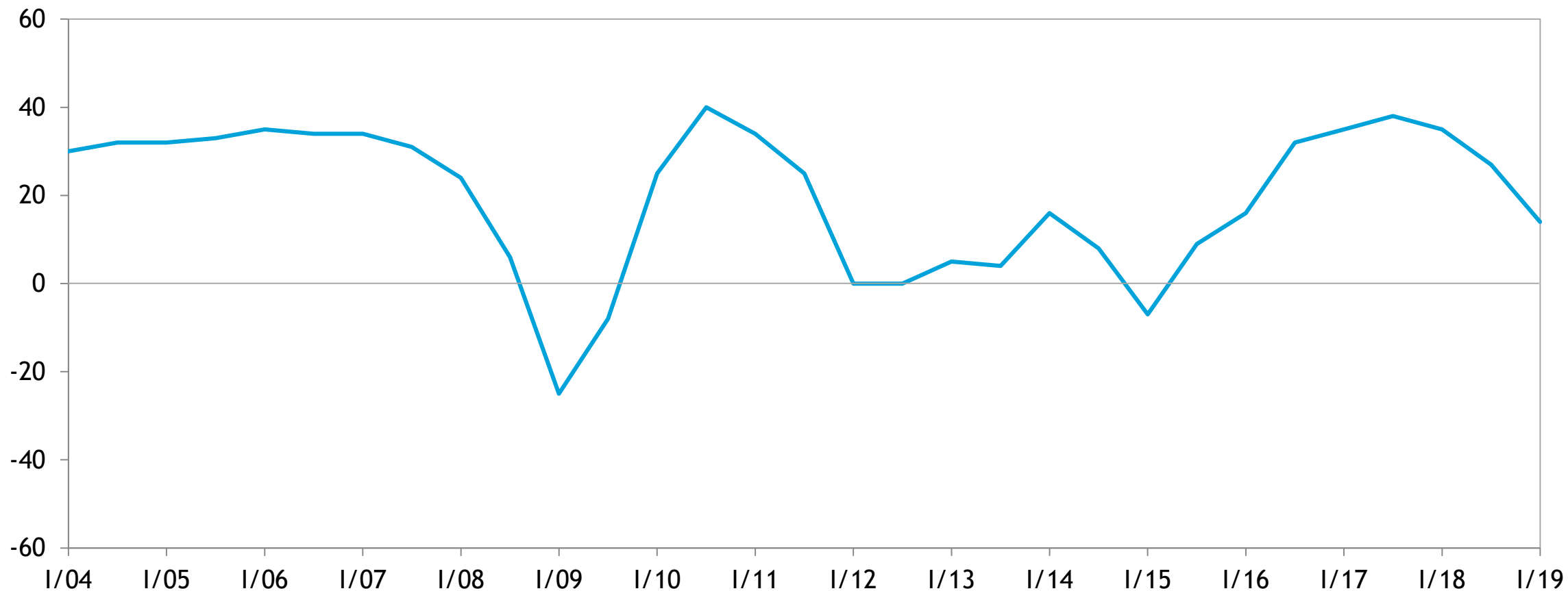
Lähde: Tilastokeskus. Työllisten määrän muutos erikokoisissa yrityksissä vuosina 2001–2017. Henkilömäärät muunnettu kokopäiväisiksi työpaikoiksi, pl. maa-, metsä- ja metsätalous.

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Suhdanteet

Suhdannenäkymät, saldoluku

Suhdannenäkymät seuraavan 12 kuukauden aikana 1/2

	Paranevat %	Pysyvät ennallaan %	Heikkenevät %	Saldoluku
Kaikki yritykset	29	56	15	14
Toimialoittain				
Teollisuus	30	55	15	15
Rakentaminen	26	59	15	11
Kauppa	27	55	18	9
Palvelut	30	56	14	16
Kasvuhakuisuuden mukaan				
Voimakkaasti kasvuhakuiset	70	24	6	64
Kasvuhakuiset	41	50	9	32
Asemansa säilyttäjät	21	62	17	4
Ei kasvutavoitta	9	71	20	-11
Toimintansa lopettavat	4	47	49	-45

Tutkimuksen toteuttaja:

taloustutkimus oy

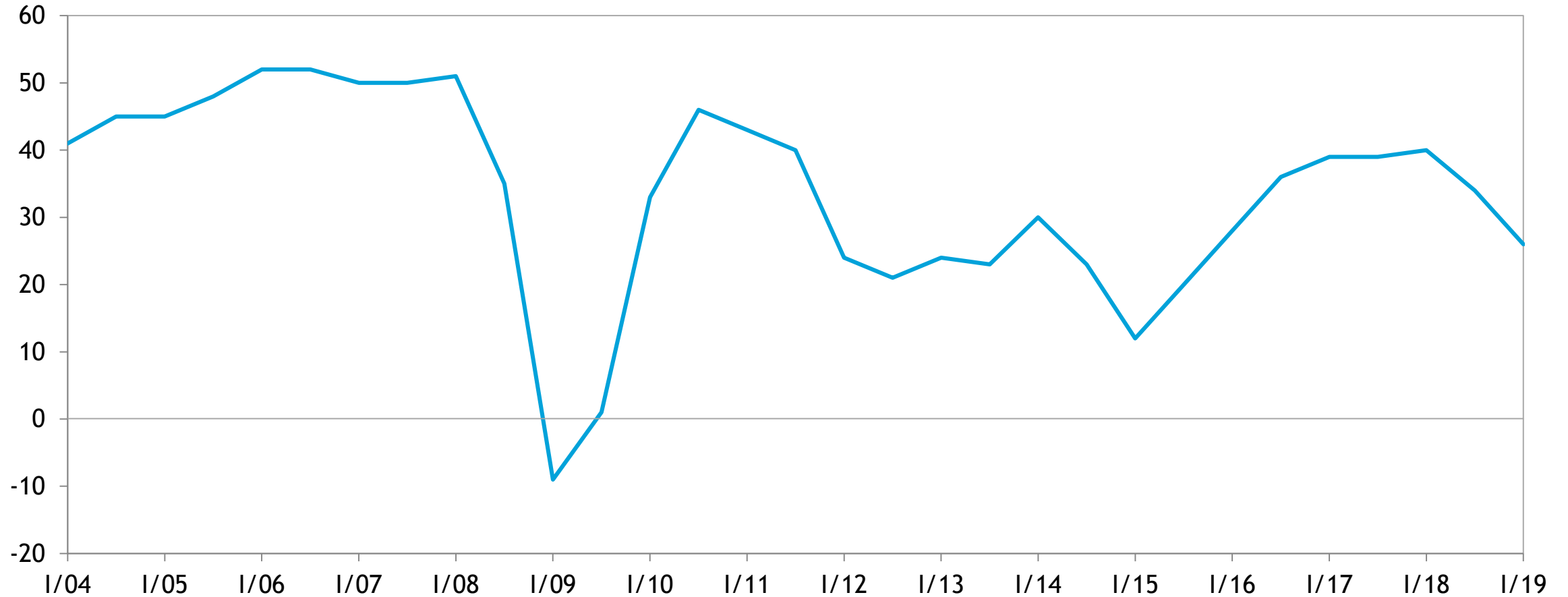
Suhdannenäkymät seuraavan 12 kuukauden aikana 2/2

	Paranevat %	Pysyvät ennallaan %	Heikkenevät %	Saldoluku
Kokoluokittain				
alle 5 henkilöä	27	58	15	12
5-9 henkilöä	32	53	15	17
10-19 henkilöä	32	55	13	19
20-49 henkilöä	28	55	17	11
yli 50 henkilöä	30	56	14	16
Perustamisvuoden mukaan				
ennen 1990	17	62	21	-4
1990-1999	24	60	16	8
2000-2009	28	55	17	11
2010 jälkeen	40	50	10	30

Tutkimuksen toteuttaja:

taloustutkimus oy

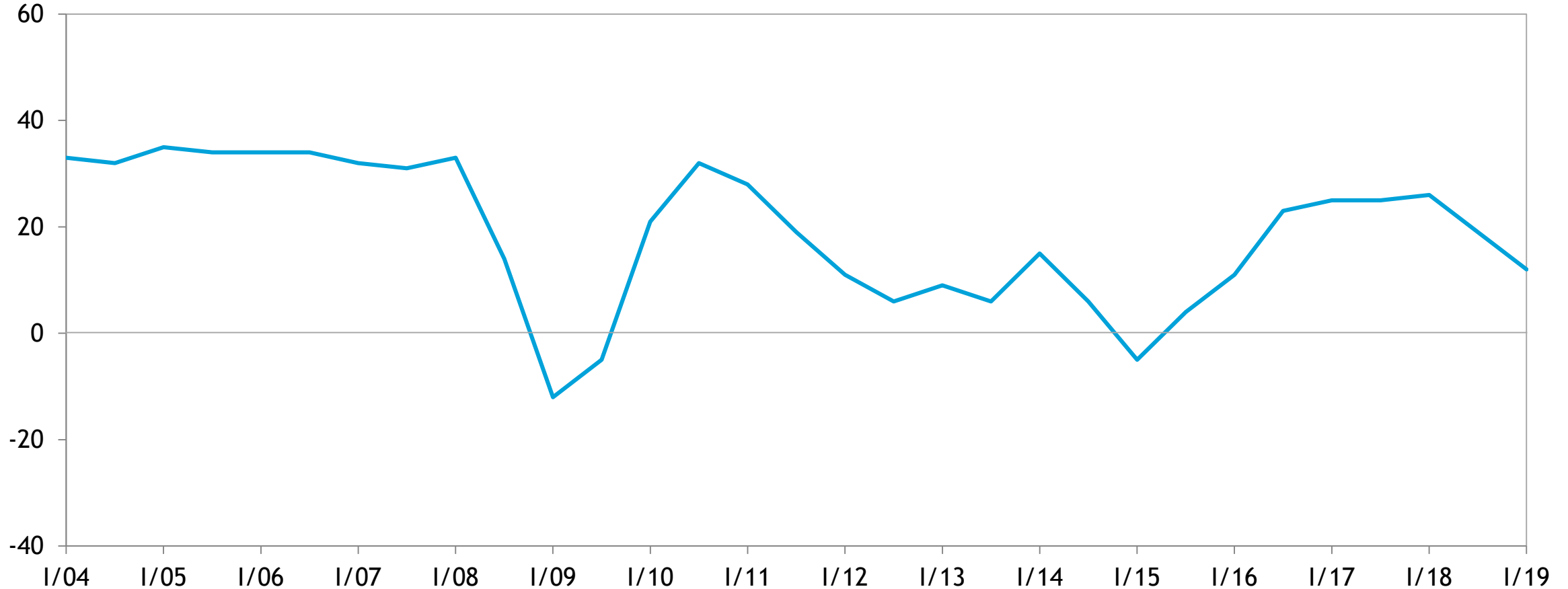
Liikevaihdon muutosodotukset, saldoluku

Odotukset liikevaihdon muutoksesta seuraavan 12 kuukauden aikana

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	43	40	17	26
Teollisuus	50	34	16	34
Rakentaminen	35	47	18	17
Kauppa	42	41	17	25
Palvelut	44	39	17	27

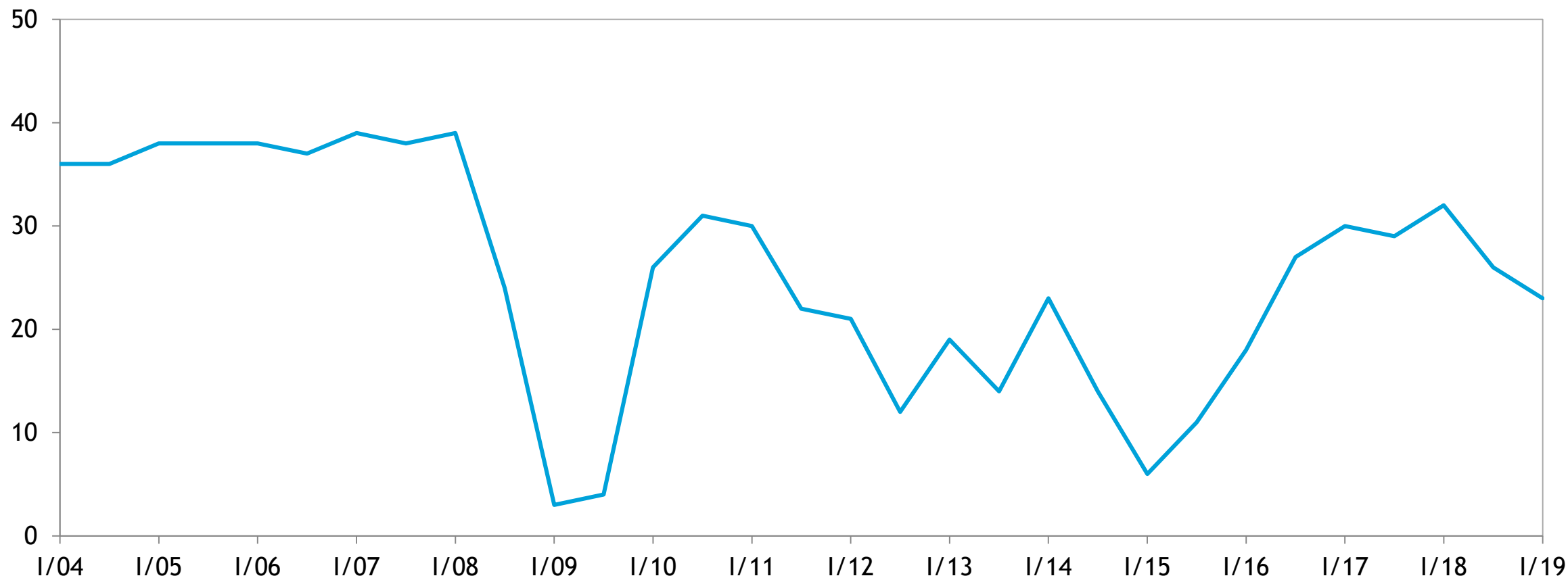
Kannattavuuden muutosodotukset, saldoluku

Odotukset kannattavuuden muutoksesta seuraavan 12 kuukauden aikana

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	31	49	19	12
Teollisuus	36	48	16	20
Rakentaminen	25	54	21	4
Kauppa	29	49	21	8
Palvelut	33	48	19	14

Vakavaraisuuden muutosodotukset, saldoluku

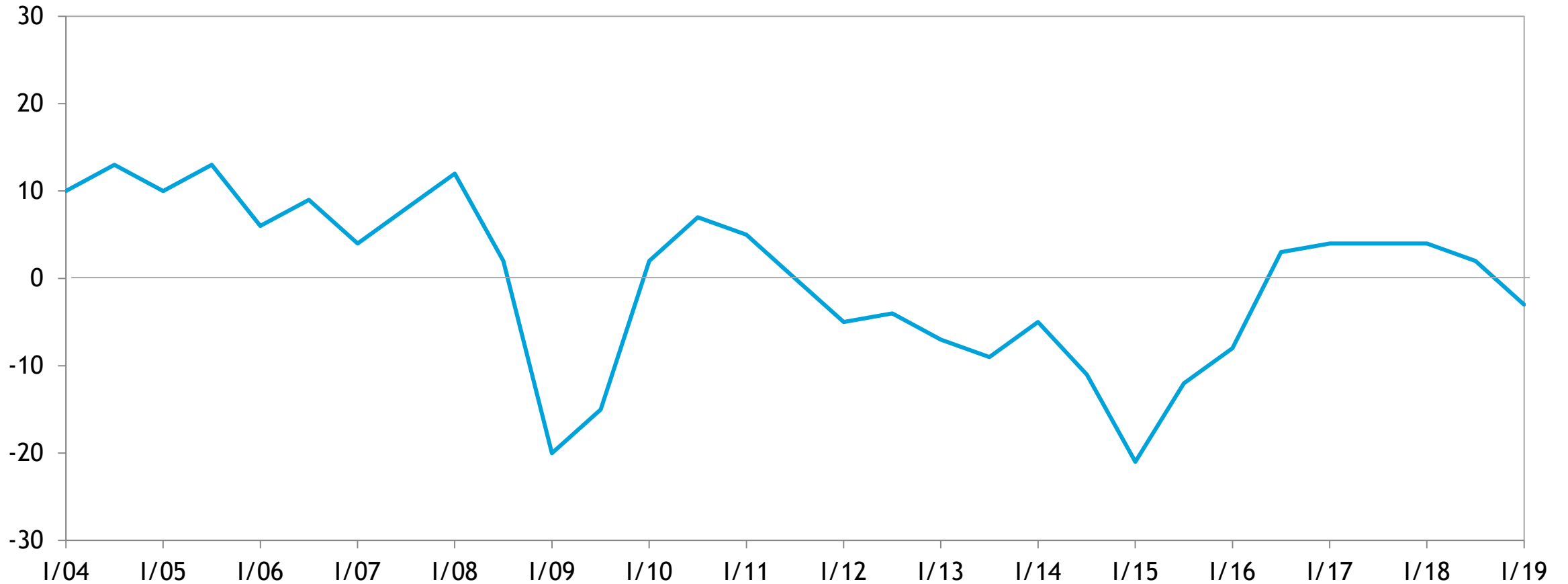
Odotukset vakavaraisuuden muutoksesta seuraavan 12 kuukauden aikana

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	33	56	10	23
Teollisuus	38	55	7	31
Rakentaminen	29	60	11	18
Kauppa	32	57	11	21
Palvelut	34	55	11	23

Tutkimuksen toteuttaja:

taloustutkimus oy

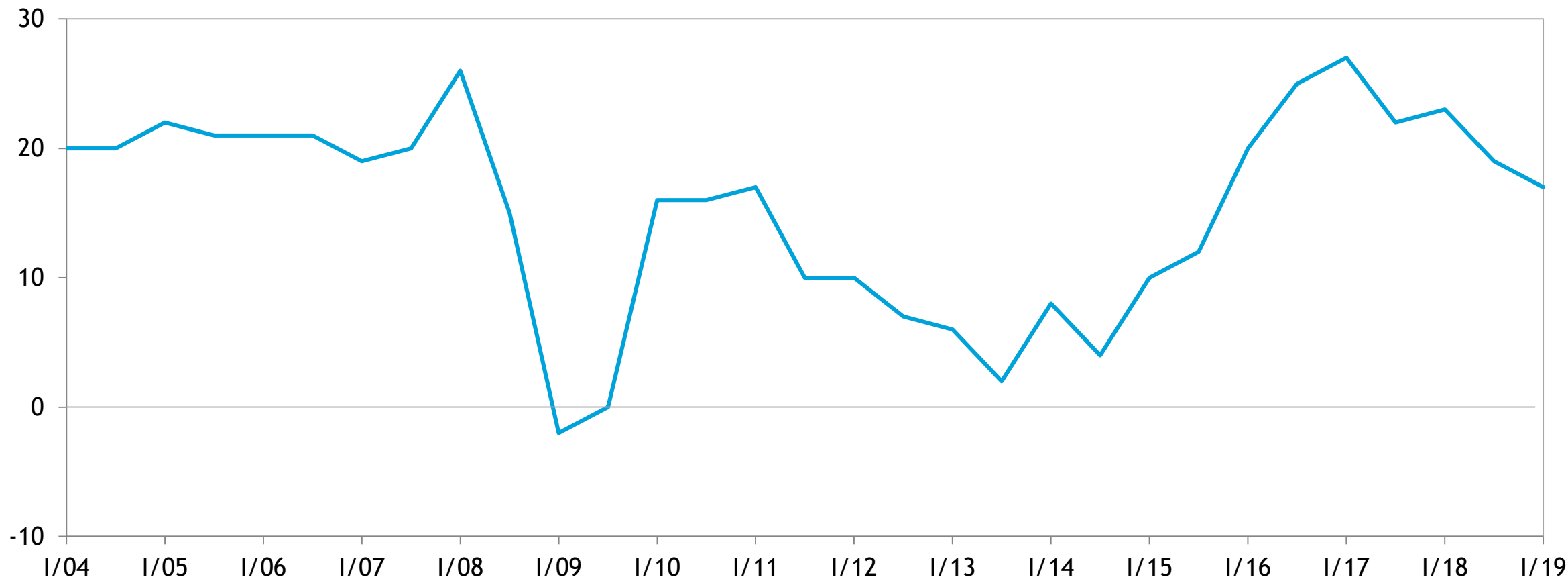
Investointien arvon muutosodotukset, saldoluku

Odotukset investointien arvon muutoksesta seuraavan 12 kuukauden aikana

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	20	57	23	-3
Teollisuus	28	47	25	3
Rakentaminen	17	59	23	-6
Kauppa	21	56	22	-1
Palvelut	20	58	23	-3

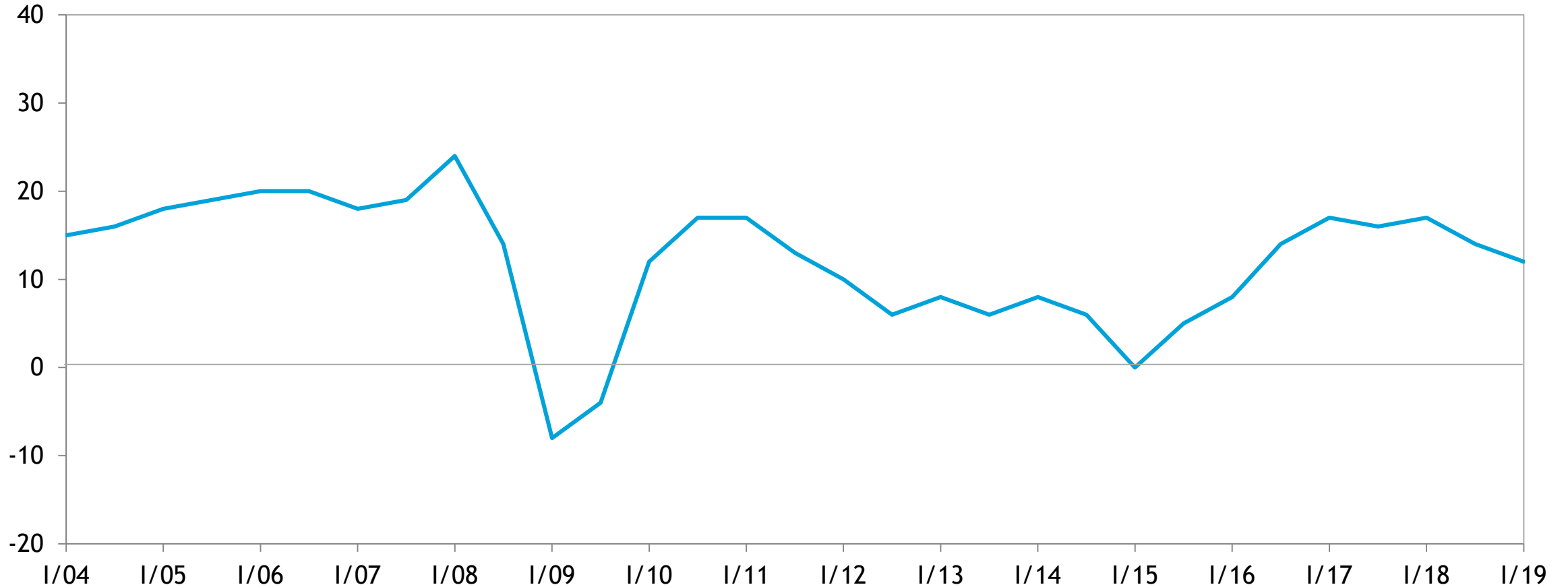
Innovaatioiden, tuotannon ja tuotteiden kehityksen muutosodotukset, saldoluku

Odotukset innovaatioiden, tuotannon ja tuotteiden kehityksen muutoksesta seuraavan 12 kuukauden aikana

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	27	63	10	17
Teollisuus	35	58	7	28
Rakentaminen	19	69	12	7
Kauppa	26	64	10	16
Palvelut	29	62	9	20

Henkilöstön määrän muutosodotukset, saldoluku

Odotukset henkilöstön määrän muutoksesta seuraavan 12 kuukauden aikana

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	20	72	8	12
Teollisuus	26	66	9	17
Rakentaminen	22	70	9	13
Kauppa	16	75	8	8
Palvelut	20	72	8	12

Tutkimuksen toteuttaja:

taloustutkimus oy

Yritysten liiketoiminta ulkomailla*, %

	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Vientiä tai liiketoimintaa ulkomailla	23	47	11	27	22
Viennin tai liiketoiminnan muodot yrityksillä, joilla on vientiä tai liiketoimintaa ulkomailla					
Suoraa tavaroiden vientiä	39	78	38	58	22
Suoraa palveluiden vientiä	40	19	31	17	55
Lisensointi- tai franchising-toimintaa	5	4	6	3	7
Palkka- tai sopimusvalmistusta	8	12	9	10	6
Ulkomainen yhteisyritys tai tytäryritys	17	19	19	23	13
Muu	21	5	35	18	26

*Vastaajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon

Tutkimuksen toteuttaja:

taloustutkimus oy

Suoraa vientiä harjoittavien yritysten odotukset viennin arvon muutoksesta seuraavan 12 kuukauden aikana

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	42	47	11	31
Teollisuus	52	40	8	44
Rakentaminen	37	49	14	23
Kauppa	46	43	11	35
Palvelut	38	51	11	27

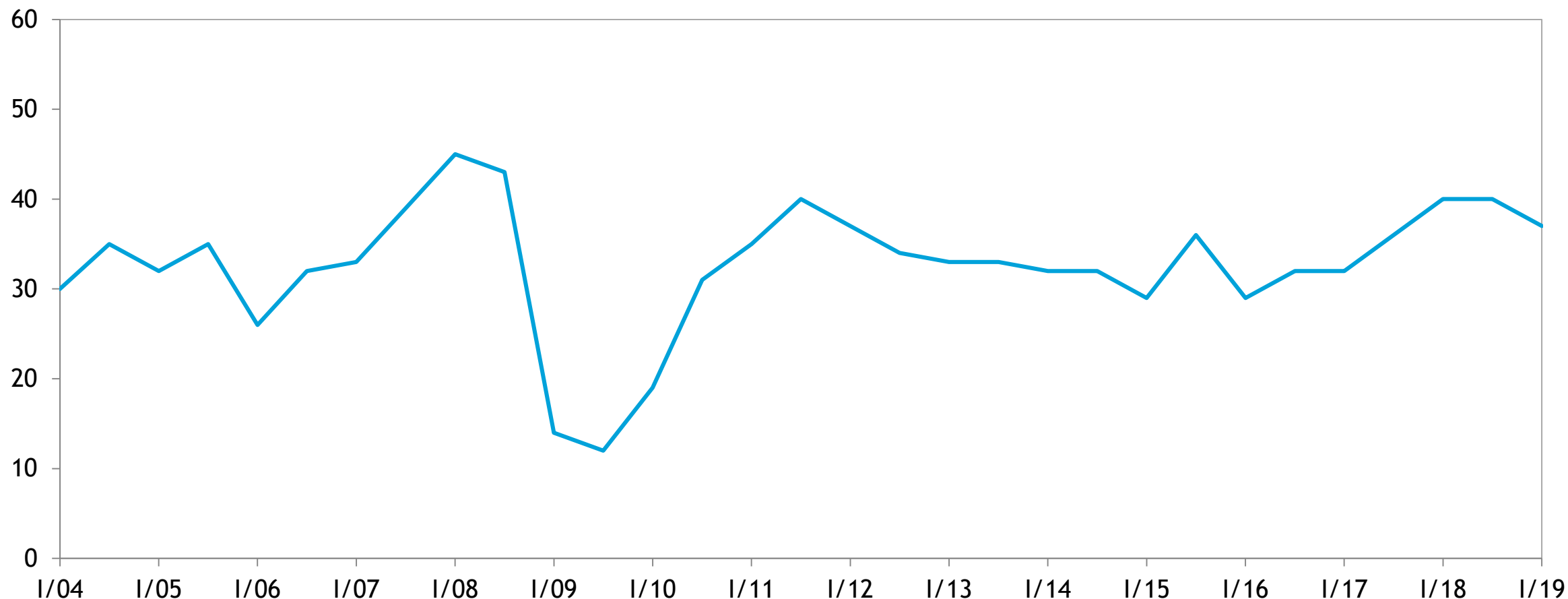
Tuontiyritysten osuus, % pk-yrityksistä

	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Suoraa tuontia	18	40	7	45	9

Tuontiyritysten odotukset tuonnin arvon muutoksesta seuraavan 12 kuukauden aikana

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	37	53	10	27
Teollisuus	36	58	6	30
Rakentaminen	51	40	9	42
Kauppa	42	46	12	30
Palvelut	30	61	9	21

Tuotantokustannusten muutosodotukset, saldoluku

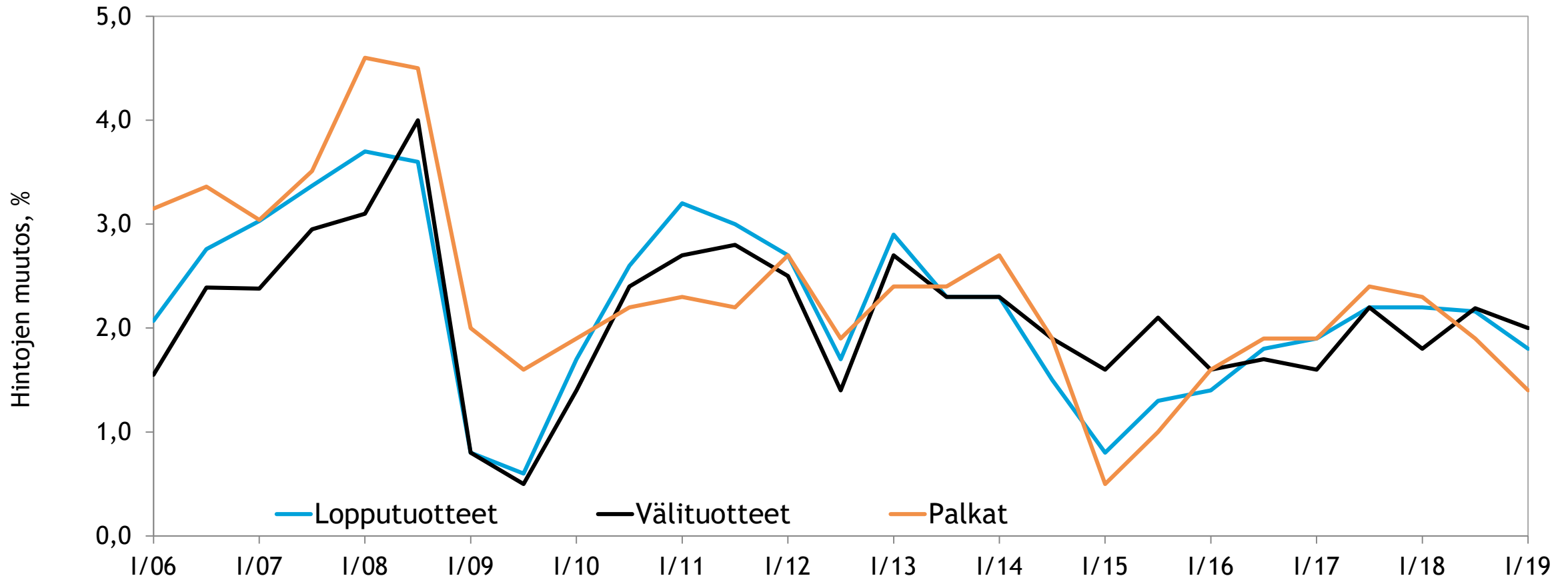
Odotukset tuotantokustannusten muutoksesta seuraavan 12 kuukauden aikana

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	44	49	7	37
Teollisuus	53	42	5	48
Rakentaminen	52	42	6	46
Kauppa	47	47	6	41
Palvelut	40	53	7	33

Tutkimuksen toteuttaja:

taloustutkimus oy

Inflaatio-odotukset, hintojen muutos-%

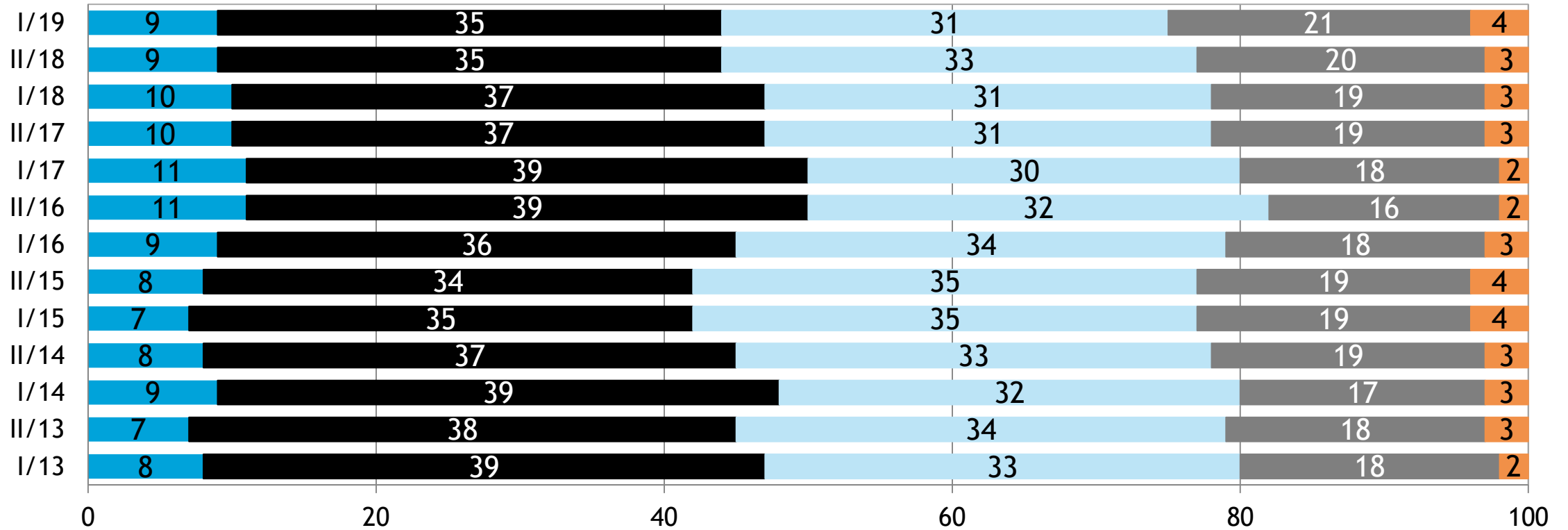

Odotukset inflaation tasosta seuraavan 12 kuukauden aikana, %

	Lopputuotteet	Välituotteet	Palkat
Kaikki yritykset	1,8	2,0	1,4
Teollisuus	1,5	2,1	2,2
Rakentaminen	1,8	2,6	0,8
Kauppa	1,2	2,0	0,6
Palvelut	2,0	1,9	1,7

Kehittyminen ja kansainvälistyminen

Kasvuhakuisuuden kehitys, % pk-yrityksistä

■ Voimakkaasti kasvuhakuinen ■ Kasvaa mahdollisuuksien mukaan ■ Säilyttää asemat ■ Ei kasvutavoitetta ■ Toiminta loppuu vuoden aikana

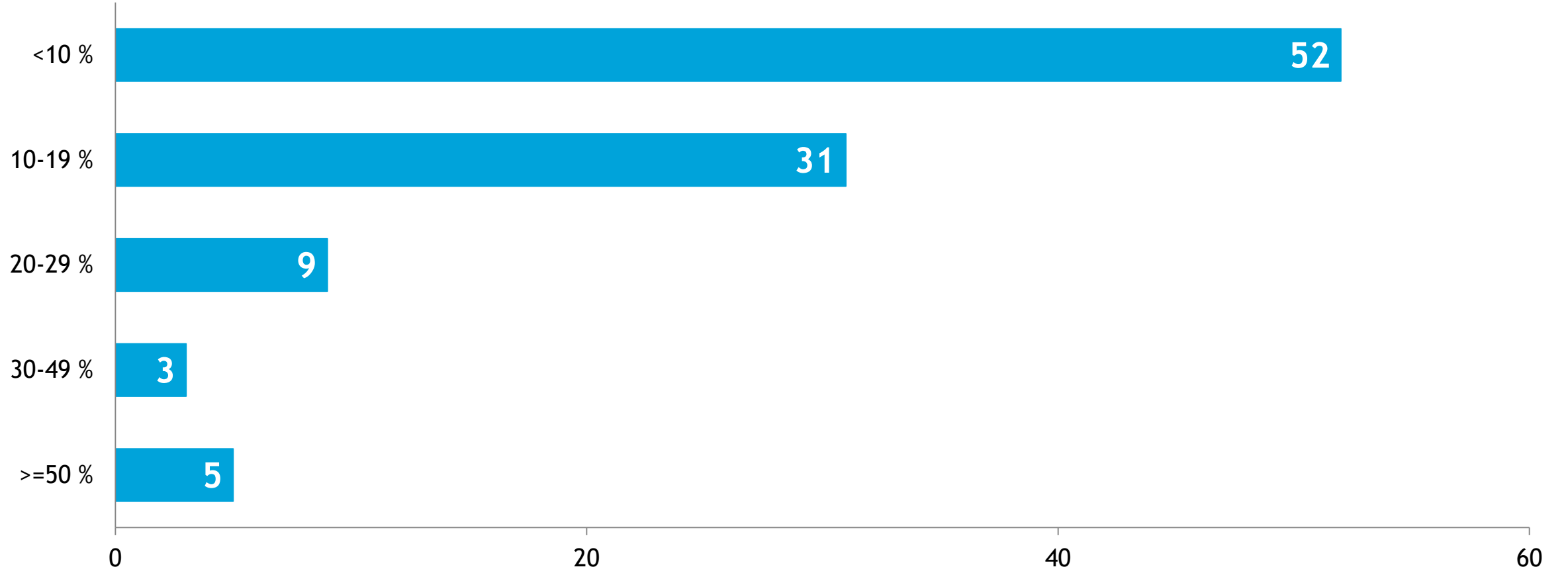
Yritysten kasvuhakuisuus, %

	Voimakkaasti kasvuhakuiset	Kasvuhakuiset	Asemansa säilyttäjät	Ei kasvutavoitetta	Toimintansa lopettavat
Kaikki yritykset	9	35	31	22	4
Toimialoittain					
Teollisuus	15	43	26	13	3
Rakentaminen	6	32	34	25	3
Kauppa	8	38	35	15	4
Palvelut	9	34	29	24	4
Kokoluokittain					
alle 5 henkilöä	5	30	29	30	6
5-9 henkilöä	10	41	35	12	1
10-19 henkilöä	16	39	34	9	2
20-49 henkilöä	16	47	30	7	0
yli 50 henkilöä	33	43	24	0	0
Perustamisvuoden mukaan					
ennen 1990	6	31	35	23	5
1990-1999	6	32	36	24	2
2000-2009	7	33	31	25	4
2010-	14	40	25	17	3

Tutkimuksen toteuttaja:

taloustutkimus oy

Liikevaihdon kasvutavoite, %

Yritysten tekemät uusiutumistoimet, %, */

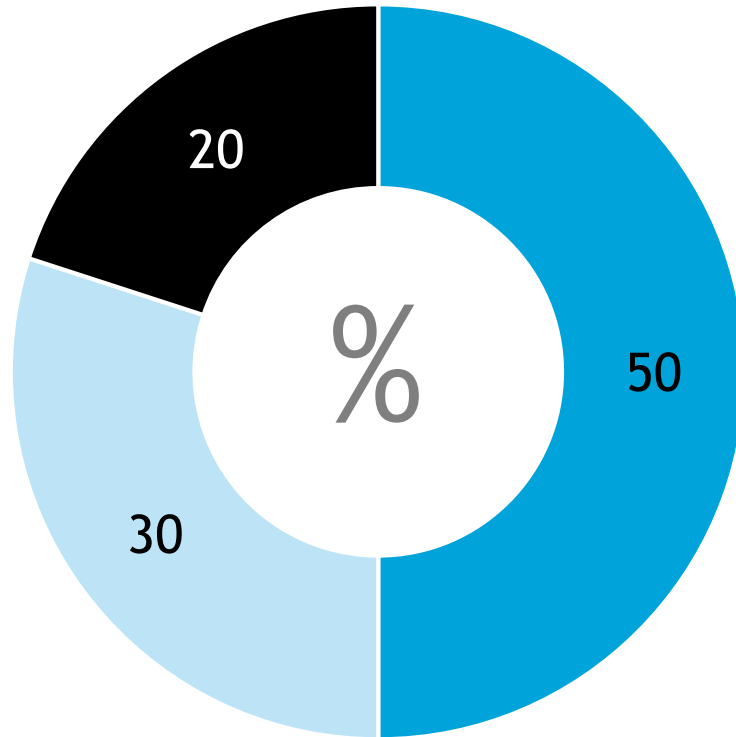
	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Investoinnit	74	76	77	71	73
Uuden henkilöstön palkkaaminen	42	53	51	38	39
Henkilöstön koulutus	56	54	56	53	58
Työn organisointi uudella tavalla	49	61	42	52	48
Uusien tuotteiden tai palveluiden lanseeraaminen	34	47	14	45	35
Laajentuminen uusille markkinoille	23	34	19	21	23
Uusien teknologioiden käyttöönotto	23	29	16	22	25
Uusien liiketoimintamallien käyttöönotto	19	18	12	20	20
Toiminnan laajentaminen uusille toimialoille	15	17	14	14	16

**/Vastaajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon*

Tutkimuksen toteuttaja:

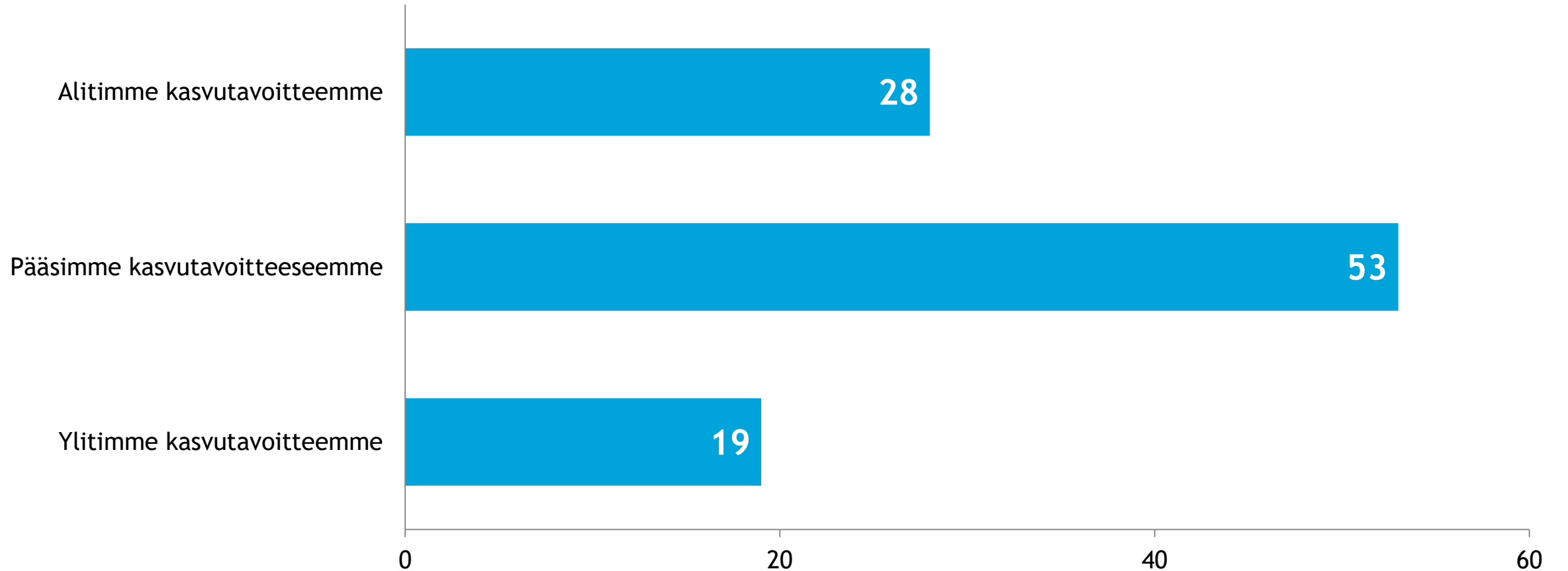
taloustutkimus oy

Viennin osuus kokonaisliikevaihdosta, %

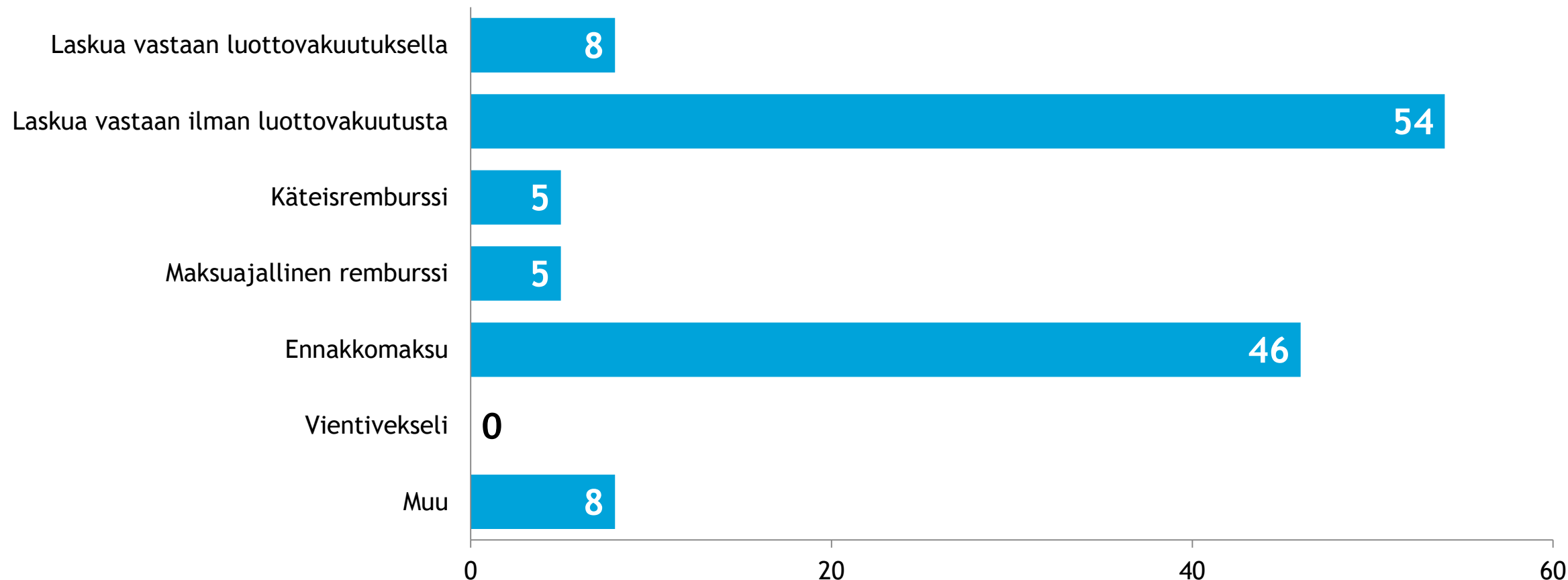

- Alle 9 %
- 10-49 %
- 50 % tai enemmän

Kansainvälisessä kasvussa onnistuminen, %

Vientikaupan rahoitusinstrumenttien käyttö, %

Toimintaympäristö

Ulkoisen rahoituksen yleisyys, %

Toimialoittain					
	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
On lainaa rahoituslaitoksista	45	56	50	48	41
Kokoluokittain					
	alle 5 henkilöä	5-9 henkilöä	10-19 henkilöä	20-49 henkilöä	yli 50 henkilöä
On lainaa rahoituslaitoksista	35	53	60	61	75

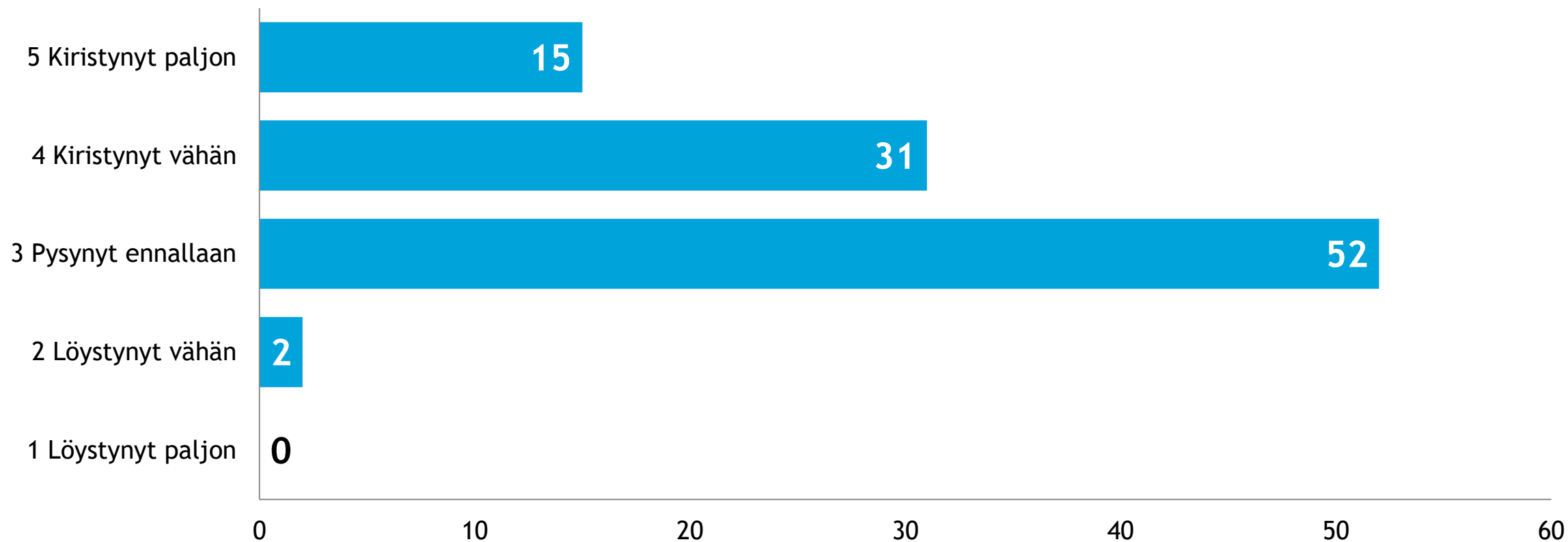
Ulkoisen rahoituksen hankkimisen tarve viimeisen 12 kk aikana, %

	Toimialoittain				
	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Kyllä, ja saanut rahoitusta	26	40	29	25	24
Kyllä, mutta ei ole saanut rahoitusta	3	2	3	3	3
Kyllä, mutta jättänyt hakematta rahoitusta	7	8	6	8	7
Ei ole ollut tarvetta	64	49	62	64	66

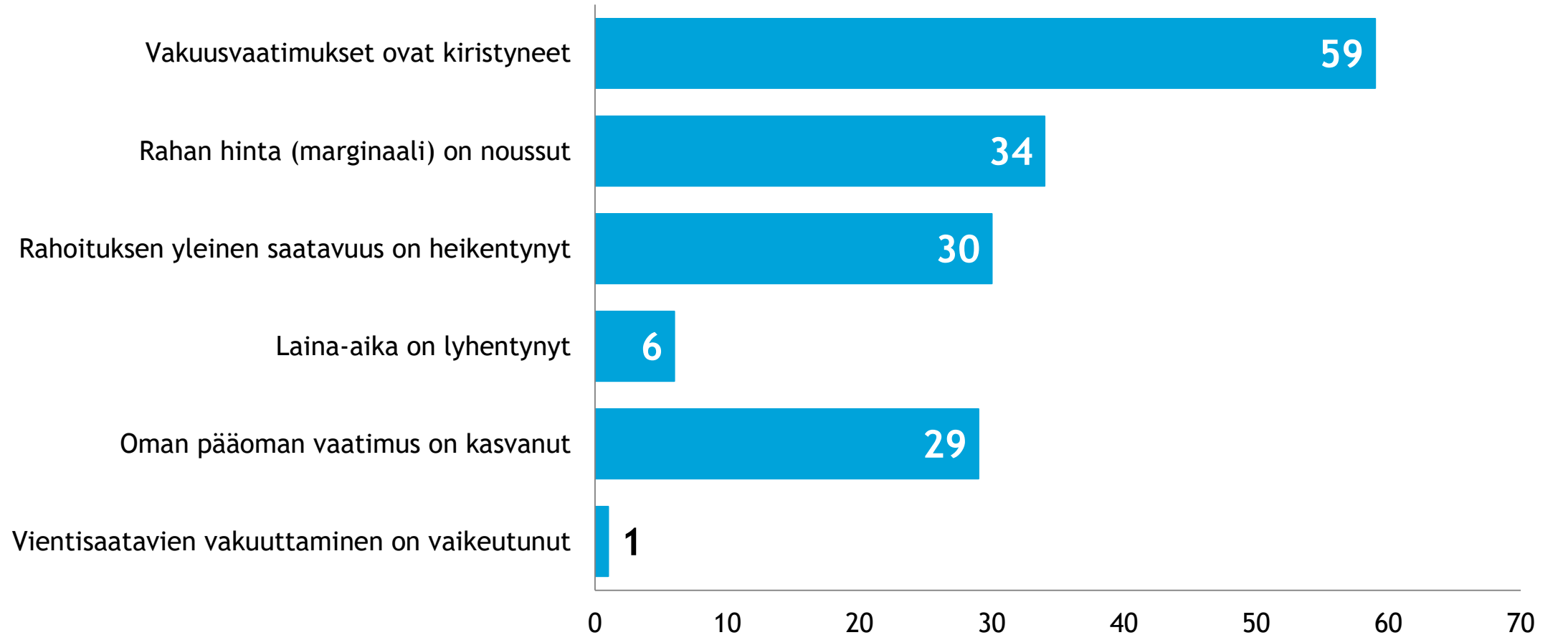
Syyt jättää hakematta rahoitusta, %

	Toimialoittain				
	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Rahan korkea hinta	12	16	10	11	12
Kireät vakuusvaatimukset	32	39	39	33	29
Rahoituksen huono yleinen saatavuus	10	9	10	5	12
Vientisaatavien vakuuttamisen vaikeus	0	0	0	0	0
Laina-ajan lyhyys	4	1	3	7	4
Korkea oman pääoman vaatimus	14	14	19	13	14
Muu syy	27	21	18	31	30

Rahoittajien luottopolitiikan kiristyminen viimeisen 12 kuukauden aikana, %

Miten luottopolitiikka on kiristynyt, %

Tutkimuksen toteuttaja:

taloustutkimus oy

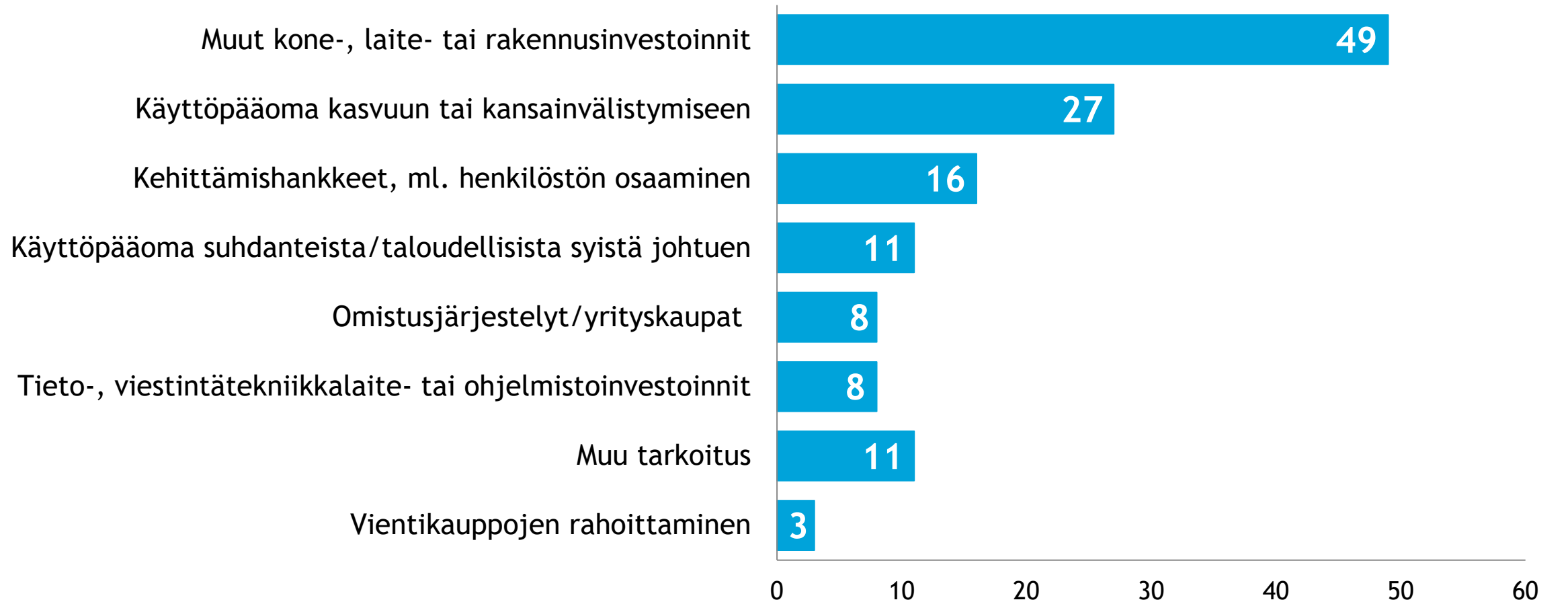
Ulkoisen rahoituksen ottamisaikomukset, %

Toimialoittain					
	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Aikoo ottaa rahoitusta	22	31	22	20	21
Kokoluokittain					
	alle 5 henkilöä	5-9 henkilöä	10-19 henkilöä	20-49 henkilöä	yli 50 henkilöä
Aikoo ottaa rahoitusta	15	25	31	41	56

Tutkimuksen toteuttaja:

taloustutkimus oy

Ulkoisen rahoituksen tärkein aiottu käyttötarkoitus, %

Ulkoisen rahoituksen tärkein aiottu käyttötarkoitus toimialoittain, % *

	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Tieto- ja viestintätekniikkalaite/ohjelmistot	8	11	3	11	8
Muut koneet- ja laitteet/rakennusinvestoinnit	49	56	58	34	50
Kehittämishankkeisiin, ml. henkilöstön osaaminen	16	21	10	18	16
Käyttöpääomaksi kasvuun tai kansainvälistymiseen	27	30	13	38	27
Käyttöpääomaksi suhdanteista/taloudellisista syistä johtuen	11	5	10	17	10
Omistusjärjestelyt/yrityskaupat	8	7	6	9	9
Vientikauppojen rahoittaminen	3	1	0	5	2
Muu tarkoitus	11	4	19	10	11

*Vastaajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon

Tutkimuksen toteuttaja:

taloustutkimus oy

Ulkoisen rahoituksen aiotut lähteet toimialoittain, % */

	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Pankki	71	85	81	80	62
Rahoitusyhtiö	31	21	38	21	35
Finnvera	19	34	21	16	16
ELY-keskus	8	17	7	4	7
Business Finland	12	17	2	6	15
Yksityinen henkilösijoittaja	10	9	3	7	12
Pääomasijoitusyhtiö	8	2	3	8	11
Vakuutusyhtiö	4	6	3	2	5
Teollisuussijoitus	1	0	1	0	1
Joukkorahoitus	3	0	4	2	4
Velkakirjat	0	0	1	0	1
Listautuminen	1	0	1	0	1

**/Vastaajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon*

Tutkimuksen toteuttaja:

taloustutkimus oy

Ulkoisen rahoituksen aiotut lähteet kasvuhakuisuuden mukaan, % */

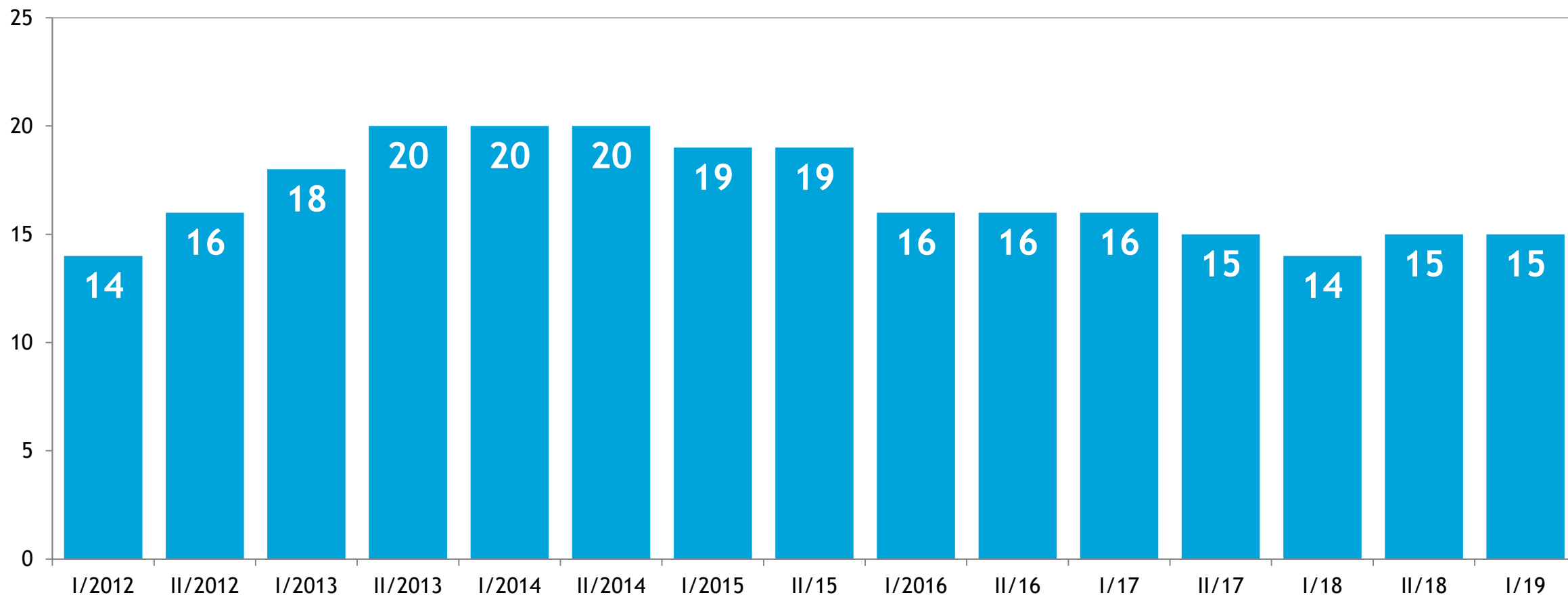
	Kaikki yritykset	Voimakkaasti kasvuhakuiset	Kasvuhakuiset	Asemansa säilyttäjät	Ei kasvutavoitetta
Pankki	71	63	77	69	65
Rahoitusyhtiö	31	18	29	43	42
Finnvera	19	29	22	10	6
ELY-keskus	8	13	9	3	3
Business Finland	12	27	10	3	2
Yksityinen henkilösijoittaja	10	19	8	6	4
Pääomasijoitusyhtiö	8	21	4	4	6
Vakuutusyhtiö	4	6	3	6	2
Teollisuussijoitus	1	2	1	0	0
Joukkorahoitus	3	4	4	2	4
Velkakirjat	0	1	0	1	0
Listautuminen	1	1	1	0	1

*/Vastaajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon

Tutkimuksen toteuttaja:

taloustutkimus oy

Pk-yritysten omat maksuvaikeudet viimeisen 3 kuukauden aikana, %

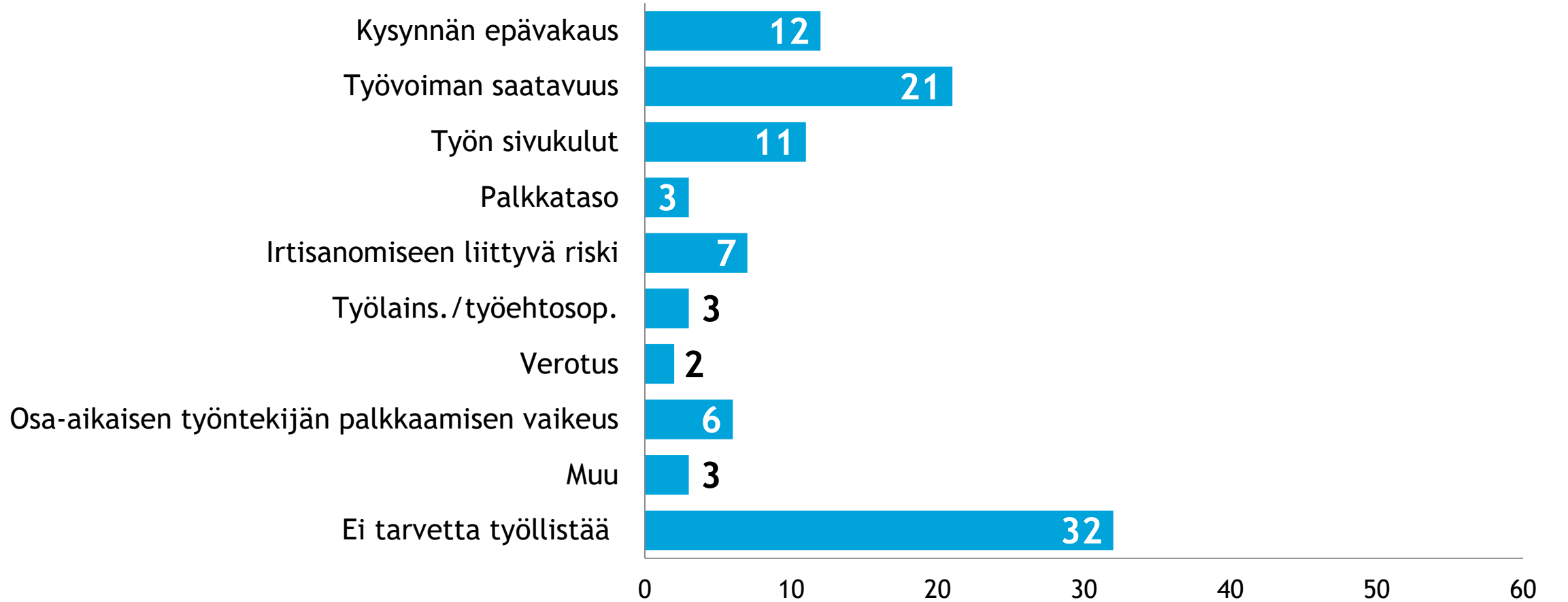
Pk-yritysten omat maksuvaikeudet, %

Toimialoittain					
	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Yrityksellä maksuvaikeuksia viim. 3 kk aikana	15	15	15	21	14
Kasvuhakuisuuden mukaan					
	Voimakkaasti kasvuhakuiset	Kasvuhakuiset	Asemansa säilyttäjät	Ei kasvutavoitteita	Toimintaansa lopettavat
Yrityksellä maksuvaikeuksia viim. 3 kk aikana	19	15	16	11	23
Kokoluokittain					
	alle 5 henkilöä	5-9 henkilöä	10-19 henkilöä	20-49 henkilöä	yli 50 henkilöä
Yrityksellä maksuvaikeuksia viim. 3 kk aikana	15	16	14	18	10
Perustamisvuoden mukaan					
	ennen 1990	1990-1999	2000-2009	2010 jälkeen	
Yrityksellä maksuvaikeuksia viim. 3 kk aikana	15	14	15	16	

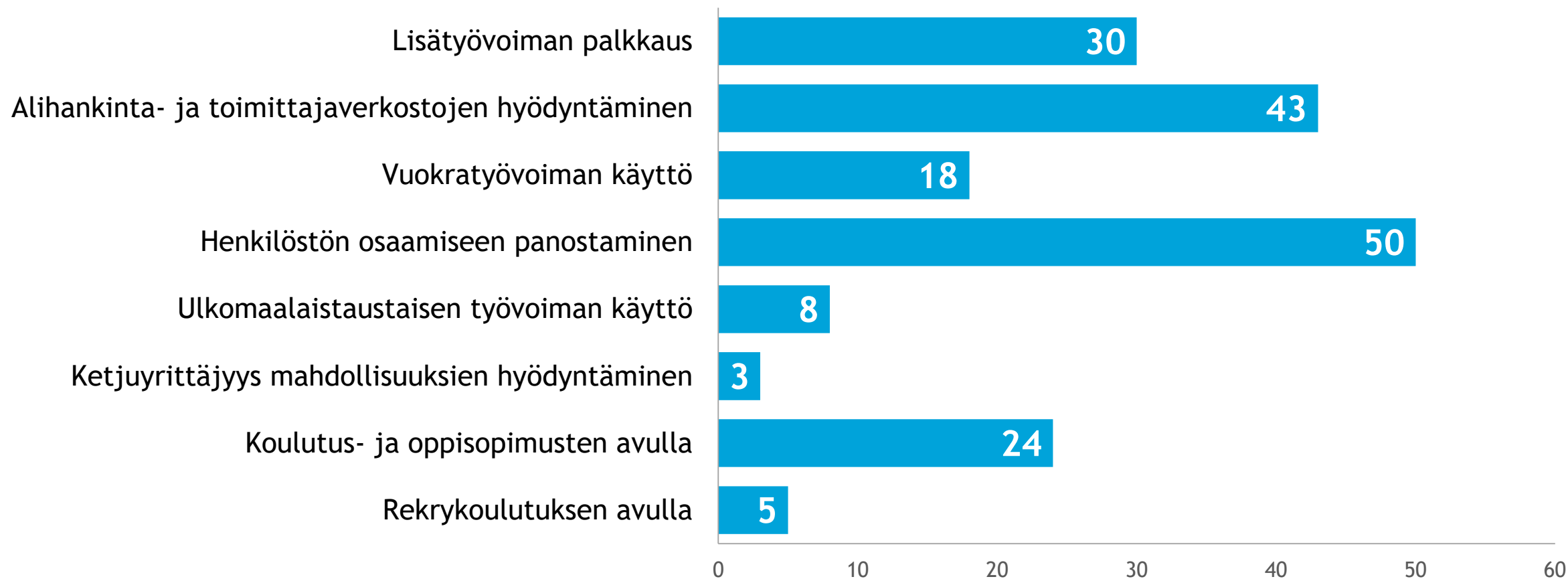
Tutkimuksen toteuttaja:

taloustutkimus oy

Työllistämisen pahin este, % pk-yrityksistä

Keinot varmistaa osaavan työvoiman saanti, %

Tutkimuksen toteuttaja:

taloustutkimus oy

Pk-yritysten työllistämisen pahin este, %

	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Ei tarvetta työllistää	31	16	21	29	37
Pahin este niissä yrityksissä, joissa tarvetta työllistää					
Kysynnän epävakaus	12	23	15	11	10
Palkkataso	3	2	2	5	3
Työn sivukulut	11	8	11	12	10
Irtisanomiseen liittyvä riski	7	10	8	10	6
Muu lainsäädäntö tai työehtosopimus	3	4	5	4	3
Työvoiman saatavuus	21	29	29	16	19
Verotus	2	1	3	3	2
Osa-aikaisen työntekijän palkkaamisen vaikeus	5	4	6	6	5
Muu	3	2	1	3	3

Tutkimuksen toteuttaja:

taloustutkimus oy

Osaavan työvoiman saatavuuden vaikutus, %

	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
On kasvun merkittävä este	14	14	17	11	13
Rajoittaa jossain määrin kasvua	44	51	52	44	40
Yritys saa riittävästi osaavaa työvoimaa	43	35	31	46	46

Pk-yritysten suunnittelemat sopeuttamistoimet, % pk-yrityksistä, jotka suunnittelevat tekevänsä toimia */

**/Vastaajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon*

Tutkimuksen toteuttaja:

taloustutkimus oy

Pk-yritysten suunnittelemat sopeuttamistoimet toimialoittain, % */

	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Suunnittelemassa sopeuttamistoimia	14	17	19	13	13
Sopeuttamistoimet yrityksissä, jotka ovat suunnittelemassa					
Lomautukset	33	50	43	31	26
Irtisanomiset	17	12	17	15	18
Työaikajärjestelyt	37	39	30	39	38
Tilapäiset palkan alennukset	10	7	12	11	9
Muiden työvoimakustannusten karsiminen	13	7	15	17	11
Alihankinnan vähentäminen tai siirtäminen	5	16	2	3	5
Liiketoiminnan karsiminen ja keskittyminen ydinalueelle	29	28	26	28	30
Muut	31	19	30	29	34

**/Vastaajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon*

Tutkimuksen toteuttaja:

taloustutkimus oy

Pk-yritysten suunnittelemat sopeuttamistoimet kokoluokittain, % */

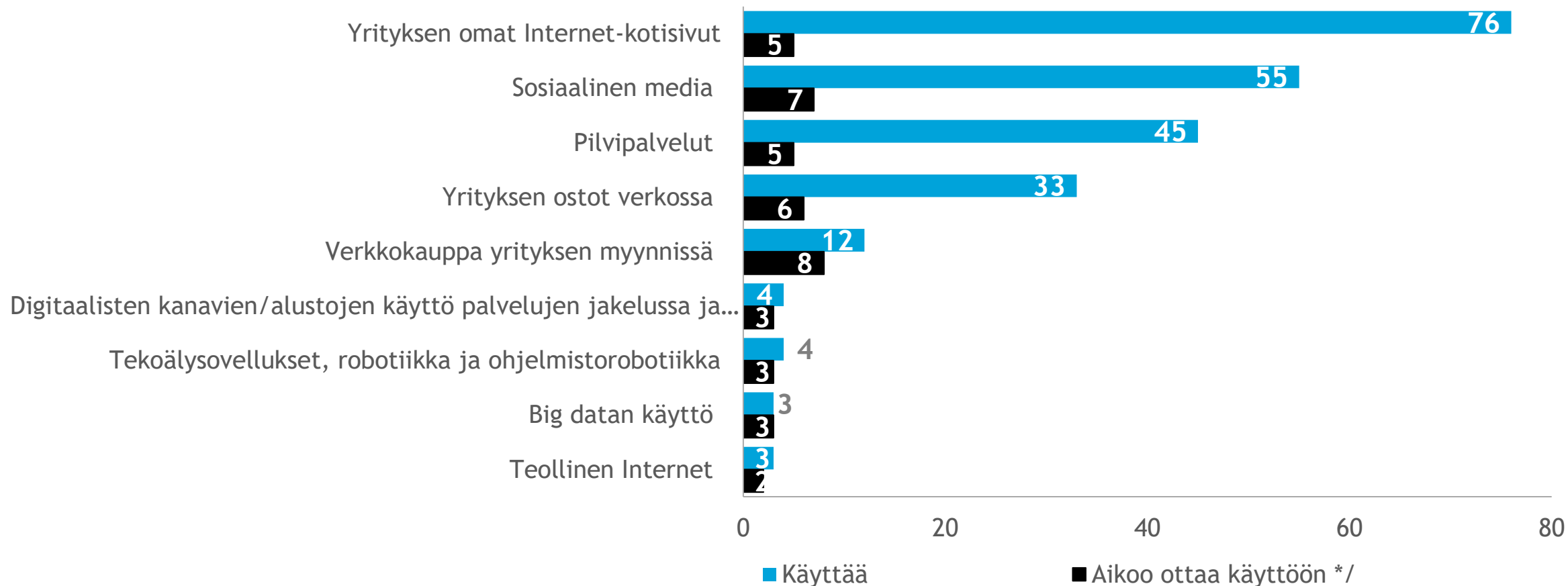
	alle 5 henkilöä	5-9 henkilöä	10-19 henkilöä	20-49 henkilöä	yli 50 henkilöä
Suunnittelemassa sopeuttamistoimia	12	15	19	19	27
Sopeuttamistoimet yrityksissä, jotka ovat suunnittelemassa					
Lomautukset	16	48	43	55	52
Irtisanomiset	8	19	19	30	52
Työaikajärjestelyt	32	43	38	40	45
Tilapäiset palkan alennukset	12	10	7	3	5
Muiden työvoimakustannusten karsiminen	11	21	9	8	11
Alihankinnan vähentäminen tai siirtäminen	2	7	6	11	12
Liiketoiminnan karsiminen ja keskittyminen ydinalueelle	30	27	30	15	46
Muut	39	29	27	16	9

**/Vastaajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon*

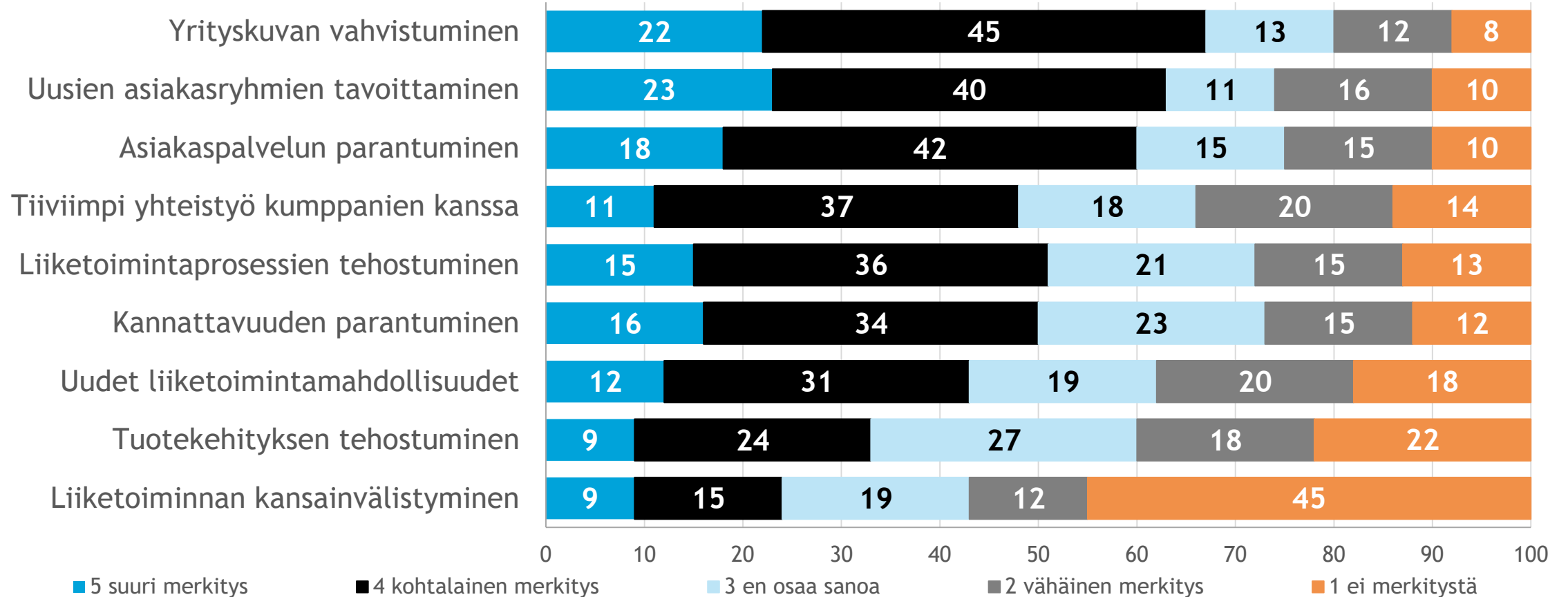
Tutkimuksen toteuttaja:

taloustutkimus oy

Digitaalisten työkalujen ja palvelujen käyttö, %

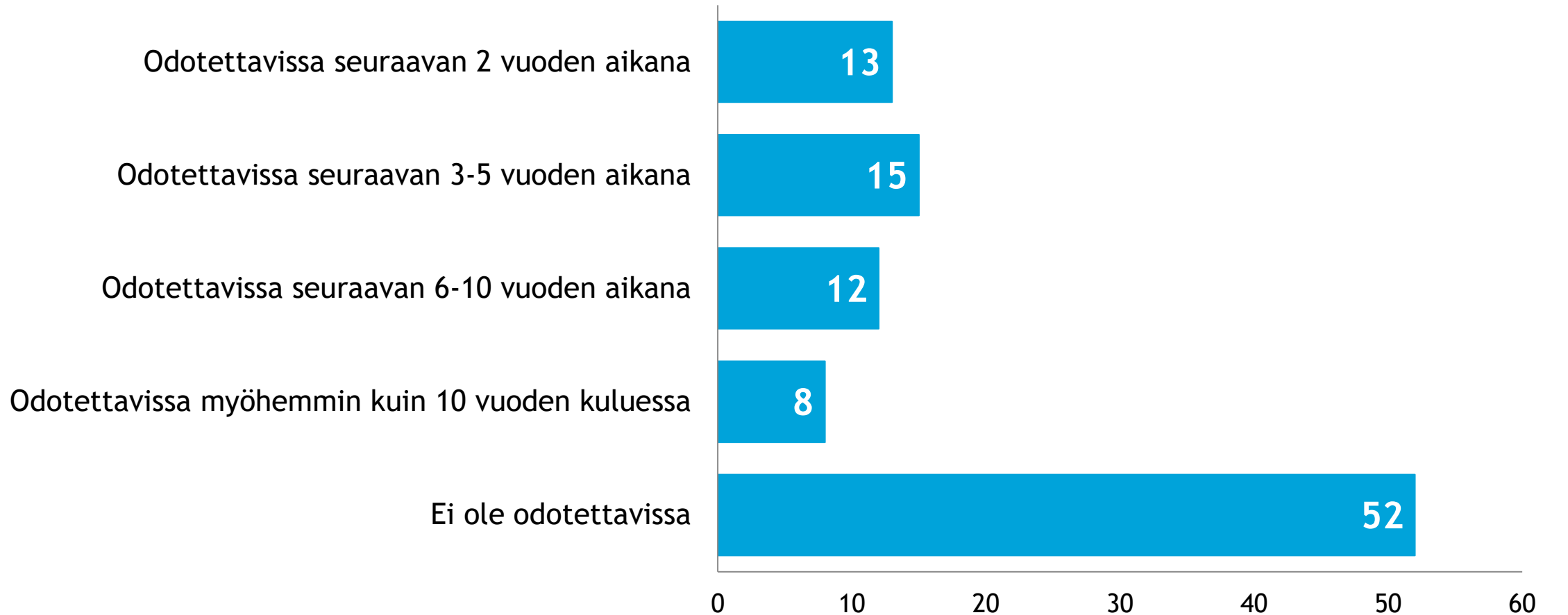

Liiketoiminnan digitalisoitumisen merkitys, %

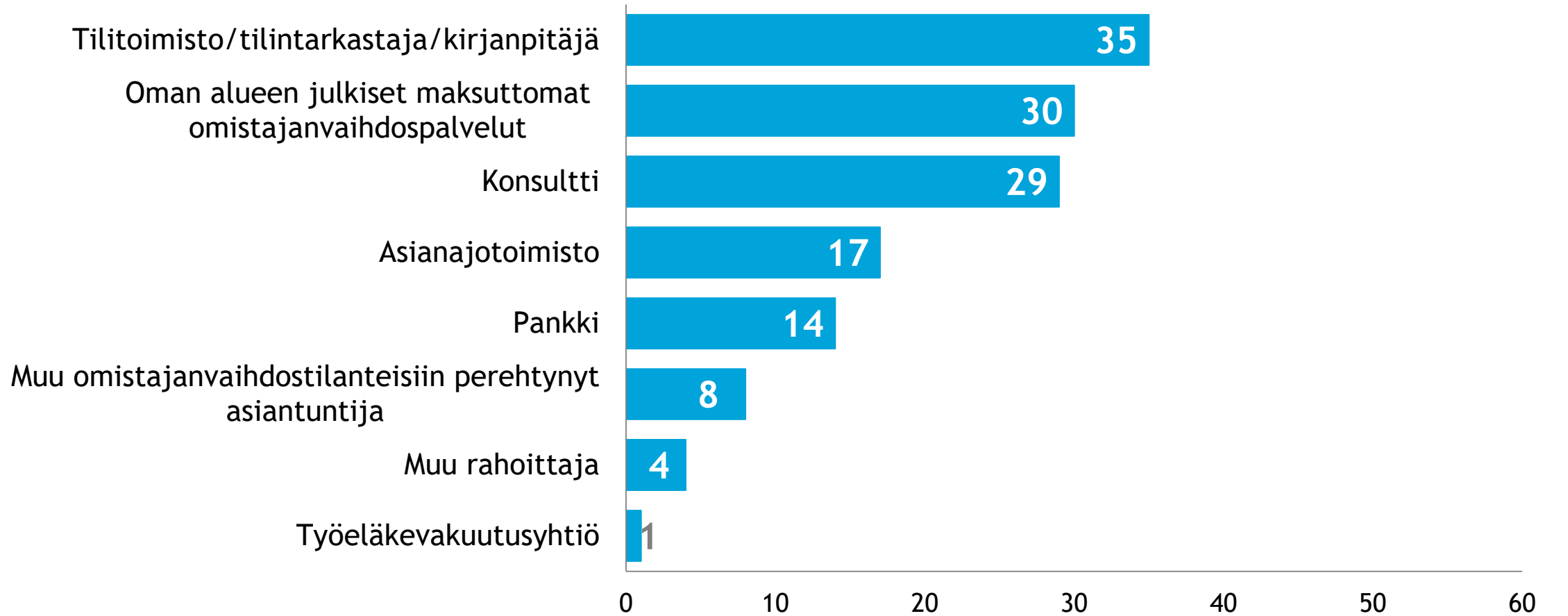

Tutkimuksen toteuttaja: **taloustutkimus oy**

Pk-yritysten suunnittelemat omistajanvaihdokset, %

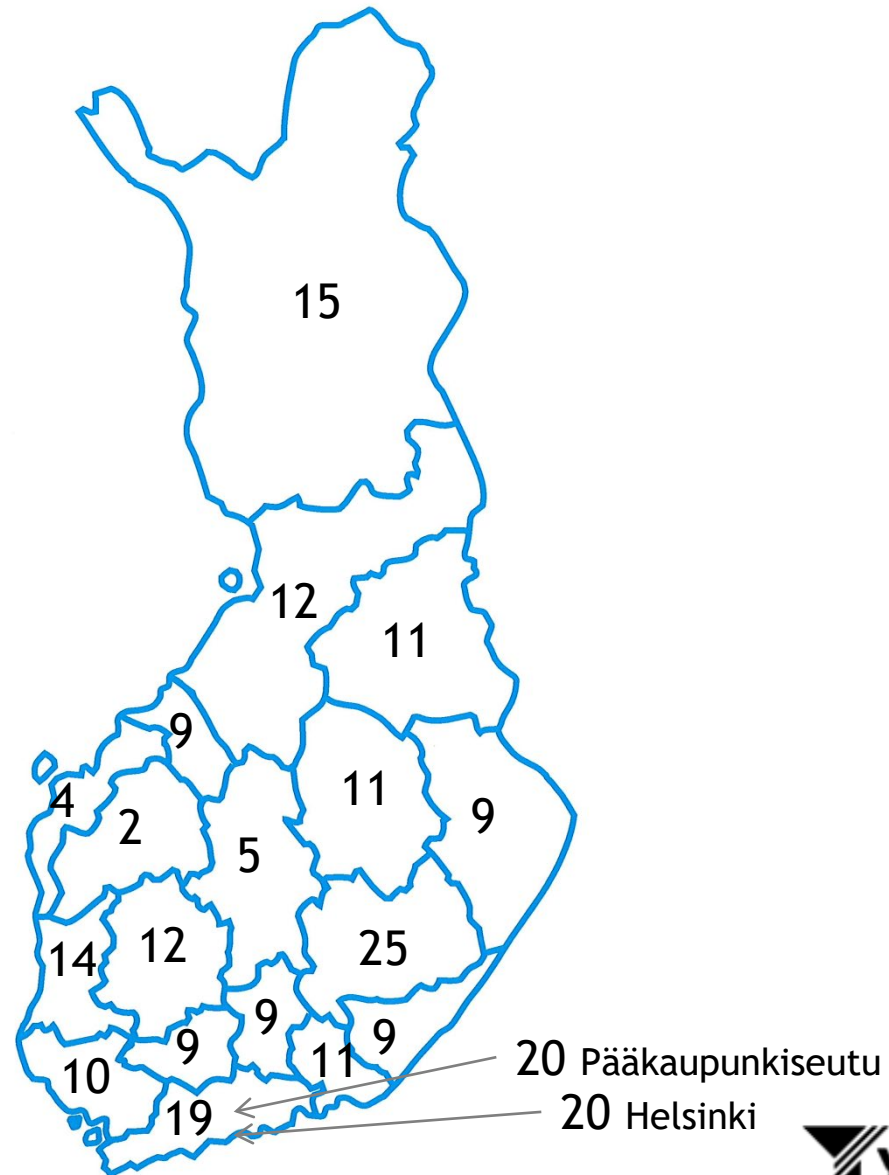

Omistajanvaihdoksia suunnittelevien pk-yritysten avun lähteet, %

- Yhteenveto alueellisista tuloksista

Suhdannenäkymät alueittain

Suhdannenäkymät osatekijöittäin seuraavan 12 kuukauden aikana

	Yleiset suhdannenäkymät	Liikevaihto	Henkilökunnan määrä	Investointien arvo	Vientiyritysten odotukset viennin arvosta
Helsinki	20	30	23	6	31
Pääkaupunkiseutu	20	37	17	9	43
Uusimaa	19	32	17	-1	31
Varsinais-Suomi	10	25	9	-4	35
Satakunta	14	20	7	0	51
Kanta-Häme	9	16	1	-11	18
Päijät-Häme	9	13	7	-10	41
Pirkanmaa	12	24	11	-6	28
Kymenlaakso	11	23	0	-7	27
Etelä-Karjala	9	22	6	5	44
Etelä-Savo	25	31	14	1	38
Pohjois-Savo	11	23	7	-3	41
Pohjois-Karjala	9	24	11	-7	1
Keski-Suomi	5	22	5	-10	10
Etelä-Pohjanmaa	2	13	9	-14	-1
Pohjanmaa	4	16	8	-2	47
Keski-Pohjanmaa	9	22	4	-6	5
Pohjois-Pohjanmaa	12	26	9	-13	39
Kainuu	11	29	14	-8	16
Lappi	15	23	9	-10	26
Koko maa	14	26	12	-3	31

Tutkimuksen toteuttaja:

taloustutkimus oy

Suhdannenäkymät osatekijöittäin seuraavan 12 kuukauden aikana

	Tuontiyritysten odotukset tuonnin arvosta	Tuotanto-kustannukset	Kannattavuus	Vakavaraisuus	Innovaatiot, tuotanto ja tuotteiden kehitys
Helsinki	23	36	16	29	24
Pääkaupunkiseutu	39	35	23	36	26
Uusimaa	29	50	15	20	20
Varsinais-Suomi	26	39	12	21	16
Satakunta	51	37	7	24	20
Kanta-Häme	15	36	2	15	12
Päijät-Häme	5	30	7	19	11
Pirkanmaa	28	36	8	25	13
Kymenlaakso	22	36	2	14	16
Etelä-Karjala	65	50	7	10	8
Etelä-Savo	35	41	23	17	25
Pohjois-Savo	20	39	9	15	13
Pohjois-Karjala	23	42	8	19	13
Keski-Suomi	14	33	12	24	12
Etelä-Pohjanmaa	30	32	0	12	8
Pohjanmaa	34	40	9	14	26
Keski-Pohjanmaa	-1	39	11	24	11
Pohjois-Pohjanmaa	69	33	15	25	9
Kainuu	-27	27	10	22	16
Lappi	-3	35	14	21	16
Koko maa	27	37	12	23	17

Tutkimuksen toteuttaja:

taloustutkimus oy

YRITTÄJYYDEN PUOLESTA